

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.
Короленка

Факультет фізичного виховання та спорту

Кафедра теоретико-методичних основ викладання спортивних
дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Полтавського національного
педагогічного університету

імені В.Г. Короленка

Мадина ГРИНЬОВА

2024 р.

Програма та методичні рекомендації
до Атестаційного Екзамену з професійної підготовки
та захисту кваліфікаційних робіт

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Фізична культура)»

Полтава
2024

Укладачі:

Олена Момот – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Тетяна Дзюба – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри кризової психології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Володимир Мокляк – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

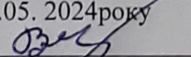
Бондаренко Валентина – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії й методики фізичного виховання, адаптивної та масової фізичної культури.

Квак Ольга – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

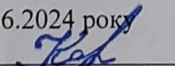
Узгоджена на засіданні кафедри теоретико-методичних основ викладання спортивних дисциплін

Протокол № 13 від 11.06.2024 року
Завідувач кафедри (Олена МОМОТ)

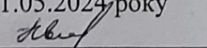
Узгоджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та андрагогіки

Протокол № 24 від 21.05.2024 року
Завідувач кафедри (Володимир МОКЛЯК)

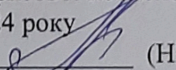
Узгоджена на засіданні кафедри теорії й методики фізичного виховання, адаптивної та масової фізичної культури

Протокол № 11 від 04.06.2024 року
Завідувач кафедри (Оксана КОРНОСЕНКО)

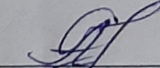
Узгоджена на засіданні кафедри медико-біологічних дисциплін і фізичного виховання

Протокол № 18 від 21.05.2024 року
Завідувач кафедри (Ольга КВАК)

Узгоджена на засіданні кафедри кризової психології

Протокол № 9 від 14.05.2024 року
Завідувач кафедри (Ніна АТАМАНЧУК)

Відповідає освітньо-професійній програмі «Середня освіта (Фізична культура)» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Фізична культура)» (Олена МОМОТ)

*Затверджена вченою радою факультету фізичного виховання та спорту
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Протокол № 10 від 25.06.2024 року*

ЗМІСТ

1. Програма Атестаційного Екзамену.....	3
2. Критерії оцінювання результатів складання Атестаційного Екзамену.....	5
3. Критерії оцінюванні якості виконання студентом кваліфікаційної роботи	7
4. Форма Атестаційного Екзамену.....	9
5. Загальні вимоги до публічного захисту кваліфікаційної роботи	10
6. Структура Атестаційного Екзамену.....	11
7. Порядок оцінювання результатів Атестаційного Екзамену.....	11
8. Порядок оцінювання кваліфікаційної роботи.....	12
9. Джерела інформації, інструменти та обладнання, дозволені для використання в процесі складання Атестаційного Екзамену.....	12
10. Програмовий зміст Атестаційного Екзамену.....	13
11. Методичні рекомендації щодо підготовки і складання Атестаційного Екзамену.....	17
11.1 Блок «Психологія старшої та вищої школи»	17
11.2 Блок «Педагогіка старшої та вищої школи»	20
11.3 Блок «Методика фізичного виховання у старшій школі».	29
11.4 Блок «Методика викладання фізичного виховання у вищій школі»	36
11.5 Блок «Психофізіологія професійної діяльності».....	40
12. Джерела інформації з підготовки до Атестаційного Екзамену...	42

1. Програма Атестаційного Екзамену

Програмний результат навчання (ПРН) за ОП «Середня освіта (Фізична культура)»	Компоненти освітньої програми, спрямовані на формування результату навчання	Засоби діагностики рівня досягнення результату навчання (номери за переліком питань, завдань, вправ тощо)
ПРН 2, 8, 11	Психологія старшої та вищої школи	1 – 15
ПРН 1,2, 3,4,6,8,10	Педагогіка старшої та вищої школи	16 – 30
ПРН 1,2,5,6,7	Методика фізичного виховання у старшій школі	31 – 59
ПРН 1,2,5,6,7	Методика викладання фізичного виховання у вищій школі	60-75
ПРН 2,8,11	Психофізіологія професійної діяльності	76 – 90

Зміст програмних результатів навчання

ПРН 2. Оцінювати власні потенційні можливості, реальність обраних способів і шляхів розв’язання поставлених завдань.

ПРН 4. Володіти механізмом формування суб’єкт-суб’єктних відносин на рівні співпраці й співтворчості.

ПРН 5. Упроваджувати теоретичні положення методики фізичного виховання, створювати, аналізувати, корегувати освітній процес з позиції особистіно-діяльнісного підходу та професійної діяльності.

ПРН 7. Застосовувати методичні знання при плануванні та оцінюванні навчальних занять з професійно-прикладної, фізичної та спортивної підготовки

ПРН 8. Використовувати психолого-педагогічні основи організації освітнього процесу у старшій школі, закладах фахової перед вищої та вищої освіти.

ПРН 11. Використовувати основні методи психофізіологічних досліджень для оцінки фізіологічних механізмів суб’єктивних процесів та індивідуальних відмінностей, створювати рівноправний позитивний клімат у колективі, володіти прийомами спілкування і використання їх у професійній діяльності

2. Критерії оцінювання результатів складання Атестаційного Екзамену

Сума отриманих балів за результатами Атестаційного Екзамену	Значення оцінки	Рівень досягнення студентом програмних результатів навчання за освітньою програмою «Середня освіта (Фізична культура)»
90-100	відмінно	<p>Наявний високий рівень досягнення запланованих результатів, що засвідчує його безумовну готовність до професійної діяльності за фахом та подальшого навчання. Здобувач має глибокі й системні знання з дисциплін циклу професійної підготовки, зокрема на високому рівні володіє понятійно-категоріальним апаратом педагогіки старшої та вищої школи; має ґрунтовні знання теоретико-методичних основ організації і здійснення дидактичного процесу у старшій та вищій школі; володіє системою методів, засобів та форм проведення науково-пошукової роботи; демонструє основні теоретичні, прикладні та практичні здобутки психології старшої та вищої школи; аналізує особливості організації та реалізації різних методів та форм викладання психології у закладах середньої та вищої освіти і застосування їх у практичній діяльності; відтворює теоретичні положення методики фізичного виховання, основні поняття та терміни; класифікує засоби, методи, принципи організації навчальних занять; застосовує методичні знання при плануванні навчального процесу та його оцінюванні; дискутує з методичних питань організації навчально-виховного процесу фізичного виховання у старшій та вищій школі; здатний застосовувати основні методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності; аналізує соціальні та особистісно значущі світоглядні проблеми; застосовує знання з фізіології і педагогіки праці, ергономіки, практичні навички для здійснення психофізіологічних прикладних досліджень професійної діяльності. Відповідь буде логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію.</p>
75-89	добре	<p>Наявний достатній рівень досягнення запланованих результатів оволодіння змістом програмного матеріалу та готовності до професійної діяльності за фахом. Здобувач частково володіє понятійно-категоріальним апаратом педагогіки старшої та вищої школи; має ґрунтовні знання теоретико-методичних основ організації і здійснення дидактичного процесу у старшій та вищій школі; володіє системою</p>

		методів, засобів та форм проведення науково-пошукової роботи; демонструє основні теоретичні, прикладні та практичні здобутки психології старшої та вищої школи; аналізує особливості організації та реалізації різних методів та форм викладання психології у закладах середньої та вищої освіти і застосування їх у практичній діяльності; відтворює теоретичні положення методики фізичного виховання, основні поняття та терміни; класифікує засоби, методи, принципи організації навчальних занять; застосовує методичні знання при плануванні навчального процесу та його оцінюванні; дискутує з методичних питань організації навчально-виховного процесу фізичного виховання у старшій та вищій школі; здатний застосовувати основні методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності; аналізує соціальні та особистісно значущі світоглядні проблеми; застосовує знання з фізіології і педагогіки праці, ергономіки, практичні навички для здійснення психофізіологічних прикладних досліджень професійної діяльності. Відповідь будує на доступно-побутовому рівні, не може вийти за межі теми, недостатньо вміє самостійно мислити.
60-74	задовільно	Наявні мінімально достатні для подальшої професійної діяльності за фахом результати оволодіння програмним матеріалом. Знання мають загальний, поверхневий характер, іноді не підкріплені прикладами, здобувач має певні практичні навички, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми, понятійним апаратом володіє на репродуктивному рівні.
35-59	незадовільно	Низка запланованих результатів оволодіння програмним матеріалом відсутні. Рівень наявних результатів навчання недостатній для професійної діяльності за фахом та подальшого навчання. Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
0-34		Здобувач має фрагментарні знання з дисциплін професійного циклу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.

3. Критерії оцінюванні якості виконання студентом кваліфікаційної роботи:

- актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- логіка побудови змісту роботи;
- якість теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- ґрунтовність аналізу наукових джерел;
- правильність і повнота виконання поставлених завдань;
- самостійність в одержанні наукових результатів;
- змістовність зроблених узагальнень і висновків;
- дотримання чинних вимог до оформлення роботи;
- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження;
- правильність та чіткість відповідей на запитання членів ЕК.

Сума отриманих балів за результатами Атестаційного Екзамену	Значення оцінки	Рівень досягнення студентом програмних результатів навчання за освітньою програмою «Середня освіта (Фізична культура)»
90-100	відмінно	кваліфікаційна робота виконана вчасно, самостійно, тема дослідження розкрита повною мірою. Правильно визначено предмет, об'єкт дослідження. Зміст роботи продуманий, логічний, сприяє розкриттю заявленої теми. Мета та завдання чітко окреслені та реалізовані у дослідженні. Автор використовує сучасний методологічний інструментарій. Робота містить елементи наукової новизни та характеризується глибиною теоретичного опрацювання використаних джерел. Зміст розділів та підрозділів відповідає їх назвам, структура роботи чітка, її частини пропорційні за розміром, послідовно розміщені. Висновки логічні та ґрунтовні. Робота оформлена без порушення вимог, з дотриманням граматичних, пунктуаційних та стилістичних норм українського правопису. Відгук і рецензія позитивні. Доповідь під час захисту аргументована, логічна і повна. Відповіді на питання членів ЕК правильні, стислі, але й вичерпні.
75-89	добре	кваліфікаційна робота виконана вчасно, тема дослідження розкрита, мета і завдання виконані, теоретичні узагальнення та висновки правильні. Проте є несуттєві недоліки у логіці дослідження та оформленні тексту. Застосування сучасного аналітичного інструментарію дещо неповне. Відгук і рецензія позитивні, але містять окремі зауваження до роботи. Доповідь логічна і аргументована, але

		не зовсім повна. Відповіді на питання членів ЕК правильні.
60-74	задовільно	кваліфікаційна робота виконана вчасно, проте з порушенням термінів виконання окремих етапів роботи. Тема роботи розкрита, але у змісті є суттєві недоліки. Мета і завдання дослідження реалізовані не повною мірою. Відсутній самостійний аналіз явищ. Висновки обґрунтовано непереконливо, авторські узагальнення неаргументовані, поверхові. У відгуку та рецензії вказано на суттєві зауваження щодо логічності та послідовності дослідження. Загалом дослідження має описовий характер. Робота оформлена із порушенням вимог. Доповідь не розкриває усієї суті проведеного дослідження, його результатів. Відповіді на питання членів ЕК мають загальний характер, є неповними.
35-59	незадовільно	кваліфікаційна робота подана до захисту невчасно. Відсутня логіка у побудові структури дослідження. Мета і завдання нереалізовані. Назви окремих розділів не відповідають їхньому змісту. Текст роботи має компіляційний характер. Зовсім відсутні самостійні судження. Висновки не співвідносяться зі змістом розділів та із завданнями. Робота оформлена із суттєвими недоліками, недбало, її обсяг становить лише половину від зазначеного у вимогах. Відгук та рецензія негативні. Доповідь взагалі не відображає зміст виконаної роботи, відповіді на питання членів ЕК неправильні
Робота до захисту не допускається (1-34 балів)	незадовільно	кваліфікаційну роботу було подано безпосередньо перед захистом, до того ж відгук наукового керівника та рецензія відсутні або обсяг роботи становить третину від необхідного.

4.Форма Атестаційного Екзамену

Атестаційний екзамен (далі АЕ) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться в усній формі.

До пакета АЕ з професійної підготовки входять:

– витяг із протоколу засідання кафедри про затвердження білетів до атестаційного екзамену;

– два комплекти білетів по 30 білетів у кожному.

У білетах містяться три питання з дисциплін циклу професійної підготовки: перше питання з психології старшої та вищої школи чи педагогіки старшої та вищої школи, вони є теоретичними, друге та третє – з психофізіології професійної діяльності, методики фізичного виховання у старшій школі та методики викладання фізичного виховання у вищій школі, які передбачають, крім теоретичного запитання і практичне завдання.

Атестаційний Екзамен спрямовано на перевірку теоретичних знань та практичних вмінь, набутих студентами протягом навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти з освітніх компонентів професійної підготовки, засвоєння яких дозволяє скласти достатньо повне уявлення щодо психології старшої та вищої школи, педагогіки старшої та вищої школи, методики фізичного виховання у старшій школі, методики викладання фізичного виховання у вищій школі, психофізіології професійної діяльності; закласти основи фахової компетентності майбутнього магістра середньої освіти (Фізична культура) за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта «Фізична культура».

Кожен студент отримує індивідуальний екзаменаційний білет і відповідає на запитання в усній формі, попередньо занотовуючи основні положення відповіді письмово. Максимальна сума балів, які студент може отримати на екзамені, складає 100.

Відповіді студентів повинні бути лаконічними та логічно структурованими. У процесі відповіді студент має продемонструвати здатність оперувати понятійно-термінологічним апаратом із дисциплін, що винесені на АЕ: з психології старшої та вищої школи, з педагогіки старшої та вищої школи, з методики фізичного виховання у старшій школі, з методики викладання фізичного виховання у вищій школі та психофізіології професійної діяльності; здатність володіти сучасними методами дослідження, демонструвати фахову компетентність майбутнього магістра середньої освіти (Фізична культура) за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта «Фізична культура».

Оцінка, виставлена комісією, оголошується прилюдно.

5. Загальні вимоги до публічного захисту кваліфікаційної роботи:

5.1 До публічного захисту перед Екзаменаційною комісією допускають кваліфікаційні роботи, які відповідають таким вимогам:

- на титульному аркуші роботи є резолюція завідувача кафедри: «До захисту допущено» та підпис, а в кінці роботи – підпис її автора (здобувача);
- у роботу вкладено рецензію фахівця, відгук наукового керівника, заяву здобувача, що засвідчує самостійність виконання кваліфікаційної роботи і відсутність в ній академічного плагіату, довідку про перевірку на академічний плагіат, публікації (для претендентів на високі позитивні оцінки).

5.2 Захист кваліфікаційної роботи проводять відкрито за участю не менше половини складу Екзаменаційної комісії за обов'язкової присутності голови комісії.

5.3 На захисті кваліфікаційної роботи студенту надають слово для викладу основних результатів, отриманих під час виконання поставлених завдань, а також для відповідей на запитання членів Екзаменаційної комісії та інших осіб, які присутні на захисті. Прилюдний виступ студента суворо регламентований у часі та триває не більше 5-7 хвилин.

5.4 Структура виступу студента, автора магістерської роботи, на відкритому засіданні ЕК наступна:

- назва теми;
- обґрунтування її актуальності;
- об'єкт, предмет, мета дослідження, завдання;
- стислий виклад основних результатів дослідження (за розділами);
- загальні висновки дослідження.

5.5 Після виступу здобувача вищої освіти голова ЕК надає слово науковому керівникові та рецензенту або зачитує їхні відгуки. Також слухають відповіді студента на зауваження, висловлені в рецензії, та на запитання, які виникли у членів ЕК стосовно запропонованої до розгляду магістерської роботи.

5.6 Кваліфікаційну роботу оцінює Екзаменаційна комісія з урахуванням її змісту і результатів захисту, а також висновків наукового керівника і рецензента.

5.7 Рішення ЕК про оцінку знань, виявлених при захисті магістерської роботи, ухвалюють на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів. При однаковій кількості голосів «за» і «проти» голос голови є вирішальним. Результати захисту бакалаврських / магістерських робіт оголошують у день захисту.

5.8 Студента, кваліфікаційну роботу якого ЕК оцінила як «незадовільно», відраховують з університету. ЕК встановлює та робить у протоколі запис про можливість здобувача після доопрацювання захистити ту саму кваліфікаційну роботу протягом трьох років після відрахування. У такому випадку, поновлений на навчання здобувач вищої освіти матиме право подати кваліфікаційну роботу на перевірку за визначеною процедурою і бути допущеним (не допущеним) до її захисту.

6. Структура Атестаційного Екзамену

Структуру завдань атестаційного екзаменаційного білету становлять три теоретичних питання із блоку професійної підготовки. Усього передбачено 30 атестаційних екзаменаційних білетів.

7. Порядок оцінювання результатів Атестаційного Екзамену

Відповідь студента на екзамені оцінюється за стобальною шкалою з обов'язковим переведенням у національну. Підсумковий бал (ПБ) за відповідь студента на атестаційному екзамені є сумою балів, одержаних за кожне окреме питання чи виконане завдання (Б1, Б2, Б3). Методика підрахунку підсумкового балу (ПБ) за відповідь студента на Атестаційному Екзамені:

Екзаменаційний білет містить 3 питання (завдання): $ПБ = Б1 + Б2 + Б3$
Результати атестаційного екзамену фіксуються:

- у протоколах екзаменаційної комісії – за всіма шкалами;
- у заліковій книжці студента – за національною шкалою;
- у додатку до диплома, який оформлюється за державним зразком.

Зміст оцінки	Оцінка відповіді на питання (виконання завдань) за 100-бальною шкалою			Значення оцінки
	I питання	II питання	III питання	
	Б1	Б2	Б3	
Високий рівень компетентності з незначними недоліками, які не мають принципового значення	34	33	33	відмінно
Високий рівень компетентності з деякими недоліками	29	29	29	добре
Добрий рівень компетентності	26	26	26	
Посередній рівень компетентності з недоліками, достатній для професійної діяльності	23	23	23	задовільно
Достатньо-мінімальний рівень компетентності, допустимий для професійної діяльності	20	20	20	
Наявні окремі елементи правильної відповіді. Низький рівень компетентності, недопустимий для професійної діяльності	12	12	12	незадовільно
Відсутні елементи правильної відповіді. Низький рівень компетентності, недопустимий для професійної діяльності	6	6	6	

Здобувачеві, який успішно склав атестаційні випробування, рішенням Екзаменаційної комісії присуджується відповідний освітній ступінь і кваліфікація та видається документ про вищу освіту.

Студенти, які завершили засвоєння освітньої програми і в процесі атестації не підтвердили відповідність рівня своєї підготовленості вимогам освітньої програми «Середня освіта (Фізична культура)», мають право на повторні атестаційні випробування через рік, у наступний строк роботи Екзаменаційної комісії протягом трьох років після закінчення студентом університету. Особа, яка претендує на повторне складання атестаційного випробування, не пізніше як за один місяць до початку атестації подає завізовану деканом факультету заяву на ім'я ректора з проханням про поновлення у складі студентів. Заява, договір про надання відповідної освітньої послуги та документ про її оплату подаються до навчально-методичного відділу університету для підготовки відповідного наказу. Повторне атестаційне випробування здійснюється в повному обсязі відповідно до його освітньої програми.

8. Порядок оцінювання кваліфікаційної роботи

<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Загальна оцінка кваліфікаційної роботи науковим керівником зафіксована у його відгуку	40
Загальна оцінка кваліфікаційної роботи рецензентом (згідно з рецензією) («відмінно» – 20 балів, «добре» – 16 балів, «задовільно» – 12 балів, «незадовільно» – 7 балів)	20
Оцінка за захист кваліфікаційної роботи <u>Критерії:</u> – рівень володіння змістом роботи, повнота розкриття її у доповіді; – повнота відповідей на порушені питання, уміння вести наукову дискусію; – якість презентації роботи.	15 15 10

9. Джерела інформації, інструменти та обладнання, дозволені для використання в процесі складання Атестаційного Екзамену

1. Програми навчальних дисциплін, питання з яких виносяться на атестаційний екзамен: «Психологія старшої та вищої школи», «Педагогіка старшої та вищої школи», «Методика фізичного виховання у старшій школі», «Методика викладання фізичного виховання у вищій школі», «Психофізіологія професійної діяльності».

2. Чинні освітні й нормативно-правові державні документи.

10. Програмовий зміст Атестаційного Екзамену

Блок «Психологія старшої та вищої школи»

1. Розкрити предмет і завдання навчальної дисципліни «Психологія старшої та вищої школи».

2. Охарактеризувати психологічні особливості організації профільного навчання у старшій школі.

3. Розкрити психологічні особливості професійного зростання і особистісного розвитку студента.

4. Охарактеризувати психологічні особливості суб'єкта профільного навчання.

5. Здійснити психологічний аналіз учіння та виховання студентів: розвиток творчих компетентностей.

6. Визначити психологічні особливості студентської групи.

7. Пояснити роль мотивації і викладання: практичні аспекти реалізації у старшій і вищій школі.
8. Розкрити сутність мотивації професійних досягнень.
9. Охарактеризувати психологічні основи профільного самовизначення старшокласників.
10. Розкрити особливості професійної психології особистості.
11. Обґрунтувати психологічні особливості управління навчально-виховним процесом у старшій і вищій школі.
12. Обґрунтувати механізм психологічного впливу як фактору якісної освіти у старшій і вищій школі.
13. Розкрити роль людини у світі професій. Обґрунтувати проблему профпридатності.
14. Пояснити значення психологічно безпечного середовища як умови збереження і розвитку психологічного здоров'я учасників освітнього процесу.
15. Проаналізувати психологічні аспекти змін особистості у процесі професійного становлення.

Блок «Педагогіка старшої та вищої школи»

16. Визначити мету, завдання та основні категорії педагогіки старшої школи.
17. Розкрити сутність і структуру профільного навчання в контексті концепції Нової української школи. Назвати провідні принципи організації навчально-виховного процесу в старшій школі.
18. Обґрунтувати напрями профільного навчання в старшій школі, їх диференціація за профілями.
19. Розкрити особливості змісту освіти у старшій (профільній) школі.
20. Охарактеризувати базові і профільні навчальні предмети як головні компоненти профільної освіти в старшій школі.
21. Охарактеризувати спеціальні і факультативні курси в системі профільної освіти.
22. Розкрити сутність теорії і практики виховання в старшій школі.
23. Обґрунтувати специфіку підготовки фахівця в закладах фахової передвищої освіти.
24. Охарактеризувати навчально-виховний процес в закладах фахової передвищої освіти.
25. Розкрити сутність, завдання та структуру цілісного науково-педагогічного процесу у вищій школі.

26. Розкрити особливості стандартизації та змісту вищої освіти в Україні.
27. Охарактеризувати форми організації навчання у вищій школі.
28. Охарактеризувати традиційні та інноваційні технології навчання у вищій школі.
29. Визначити специфіку науково-дослідної роботи у вищій школі.
30. З'ясувати особливості професійної взаємодії між викладачем і студентом у вищій школі: ціннісно-змістовні аспекти.

Блок «Методика фізичного виховання у старшій школі»

31. Розкрити зміст основних положень реформування системи загальної середньої освіти в Україні.
32. Розкрити особливості реформування змісту середньої освіти в Україні.
33. Назвати основні напрями трансформації старшої школи на профільну у системі 12-ти річної освіти. Запровадження об'єктивного оцінювання навчальних досягнень учнів.
34. Проаналізувати як зміст освіти відображається у структурі середньої освіти.
35. Розкрити основні положення програми реформування середньої освіти на першій фазі (2017-2018) відповідно з Концепцією "Нова українська школа".
36. Розкрити основні положення програми реформування середньої освіти на другій фазі (2019-2022) відповідно з Концепцією "Нова українська школа".
37. Розкрити основні положення програми реформування середньої освіти на третій фазі (2023-2029) відповідно з Концепцією "Нова українська школа".
38. Розкрити зміст законодавчого та програмно-нормативного забезпечення процесу фізичного виховання учнів старшого шкільного віку.
39. Проаналізувати зміст навчальної програми «Фізична культура» учнів 10-11 класи (рівень стандарту) та розкрити особливості формування основних компетентностей (на прикладі декількох).
40. Розкрити зміст та структуру навчальної програми з фізичної культури для учнів 10-11 класів (спортивний профіль).
41. Розкрити вікові особливості фізичного розвитку старшокласників та їх урахування в організації фізичного виховання.
42. Визначити та розкрити особливості реалізації змістовних ліній в організації фізичної культури учнів 10-11 класів за програмою рівня стандарту.

43. Визначити та розкрити особливості реалізації змістовних ліній в організації фізичної культури учнів 10-11 класів за програмою профільного рівня.
44. Особливості реалізації програм з фізичної культури у старшій школі.
45. Розкрити зміст організація освітнього процесу з фізичної культури у старшій школі на етапі його планування.
46. Назвати та розкрити форми організації освітнього процесу з фізичної культури.
47. Розкрити особливості оцінювання навчальних досягнень на уроках фізичної культури..
48. Проаналізувати сучасний стан фізкультурно-спортивної роботи у ЗЗСО.
49. Визначити та розкрити напрями та форми позаурочної фізкультурно-спортивної роботи.
50. Розкрити зміст організаційно-методичних особливостей позаурочної фізкультурно-спортивної роботи з учнями старшої школи.
51. Визначити та розкрити стратегію розвитку фізичного виховання та спорту серед здобувачів фахової передвищої освіти.
52. Характеризувати форми організації освітнього процесу з фізичного виховання (фізичної культури) у ЗФПО.
53. Назвати основні підходи до організації уроків фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи.
54. Визначити методичні особливості організації занять фізичними вправами з учнями спеціальної медичної групи.
55. Охарактеризувати особливості змісту уроку фізичної культури учнів спеціальної медичної групи.
56. Охарактеризувати рекомендації і протипоказання щодо застосування фізичних вправ на уроках фізичної культури старшокласників спеціальної медичної групи при різних захворюваннях (за вибором)).
57. Розкрити основні ознаки особистості вчителя фізичної культури.
Етапи та зміст підготовки вчителя до уроку фізичної культури
58. Розкрити зміст орієнтаційної, розвиваючої, мобілізуючої та інформаційної педагогічної педагогічної функції вчителя фізичної культури.
59. Охарактеризувати педагогічні уміння та педагогічну техніку учителя фізичної культури.

Блок «Методика викладання фізичного виховання у вищій школі»

60. Визначити та охарактеризувати нормативно-правове забезпечення освітнього процесу з фізичного виховання, спортивно-масової та оздоровчої роботи студентів ЗВО.
61. Проаналізувати стан організації фізичного виховання у ЗВО України на сучасному етапі.

62. Розкрити зміст стратегічного розвитку фізичного виховання та студентського спорту в Україні.

63. Розкрити зміст та напрями реалізації теоретичного, наукового та методичного забезпечення фізичного виховання студентів.

64. Визначити та охарактеризувати мету, завдання і форми фізкультурної діяльності здобувачів вищої освіти.

65. Розкрити зміст управління навчально-виховним процесом фізичного виховання та розвитком масового спорту у ЗВО.

66. Розкрити зміст діяльності кафедри фізичного виховання (предметної комісії).

67. Охарактеризувати особливості організації практичних, семінарських занять, консультацій з фізичного виховання у ЗВО.

68. Розкрити особливості планування навчальних занять з фізичного виховання, спортивних заходів та проведення контрольних заходів з фізичного виховання у ЗВО.

69. Розкрити основні підходи до організації особистісно орієнтованого фізичного виховання та секційної моделі фізичного виховання у ЗВО.

70. Проаналізувати особливості формування потреби в руховій діяльності та системи мотивів до рухової діяльності студентської молоді.

71. Назвати та охарактеризувати рівні оволодіння особистісно-орієнтованим фізичним вихованням та фізкультурної освіченості.

72. Класифікувати вправи як засоби фізичного виховання у СМГ.

73. Розкрити особливості методики і організації заняття з фізичного виховання у студентів спеціальної медичної групи.

74. Розкрити особливості методики занять з фізичного виховання студентів з різними захворюваннями (за вибором).

75. Розкрити зміст Європейського вектору модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті Польщі.

Блок «Психофізіологія професійної діяльності»

76. Охарактеризувати центральну-нервову регуляцію трудової діяльності.

77. Пояснити адаптацію і гомеостазу, як виробниче середовище.

78. Пояснити функціональну асиметрію півкуль головного мозку.

79. Охарактеризувати біологічні потреби і мотивації як внутрішні детермінанти поведінки.

80. Розкрити психофізіологічну суть і критерії монотонності праці. Основні заходи по запобіганню монотонності.

81. Обґрунтувати суть і завдання професійної орієнтації.

82. Розкрити суть професійного відбору і адаптації.

83. Охарактеризувати психологічний профіль особистості.

84. Охарактеризувати стрес та його вплив на організм людини.

85. Пояснити функції психіки у трудовій діяльності.

86. Обґрунтувати поняття емоції і почуття в процесі праці.
87. Розкрити зміст професіограми у трудовій діяльності вчителя фізичної культури.
88. Розкрити механізм виникнення втоми у трудовій діяльності. Засоби профілактики виникнення втоми.
89. Розкрити психофізіологічні критерії і рівні професіоналізму
90. Охарактеризувати функціональний і психофізіологічний стан людини.

8. Методичні рекомендації з підготовки і складання Атестаційного Екзамену

Блок «Психологія старшої та вищої школи»

1. Розкрити предмет і завдання навчальної дисципліни «Психологія старшої та вищої школи».

Предмет, мета і основні категорії психології старшої та вищої школи. Основні завдання і функції дисципліни «Психологія старшої та вищої школи» на етапі трансформаційних змін в Україні. Місце психології старшої та вищої школи в системі психологічного знання. Методи і принципи психологічного дослідження у психології старшої та вищої школи.

2. Охарактеризувати психологічні особливості організації профільного навчання у старшій школі.

Психологічні складові організації профільного навчання: зміст, мета, принципи і напрями. Диференціація як методологічна основа профільного навчання. Категоріальний апарат профілізації. Форми та методи професійної орієнтації зі школярами: зміст, особливості та основні групи. Модель практичної методики з профорієнтації.

3. Розкрити психологічні особливості професійного зростання і особистісного розвитку студента.

Психологічна характеристика студентства як періоду пізньої юності/ранньої дорослості. Типологія особистості студента. Суперечливості та кризи студентського віку. Особливості соціалізації особистості студента як фахівця у вищій школі. Адаптація студента до навчання у вищій школі.

4. Охарактеризувати психологічні особливості суб'єкта профільного навчання.

Місце рефлексії в процесі профільного навчання. Взаємопов'язаність зміни рефлексивних процесів особистості та її конкурентоспроможності в соціально-професійному середовищі. Рівні усвідомлення процесів особистісного та професійного розвитку та їх прояв у підлітковому і ранньому юнацькому віці.

5. Здійснити психологічний аналіз учіння та виховання студентів: розвиток творчих компетентностей.

Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців. Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення. Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та завдання виховання студентів.

6. Визначити психологічні особливості студентської групи. Психологічні особливості студентської групи та її структура. Розвиток студентської групи, характеристика студентського колективу. Міжособистісні стосунки в студентській групі. Проблема лідера та лідерства. Психологічні особливості студентського самоврядування.

7. Пояснити роль мотивації і викладання: практичні аспекти реалізації у старшій і вищій школі.

Соціально-психологічні особливості юнацького віку: студент і старшокласник як суб'єкти власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Професійна мотивація. Основні критерії вибору професії. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів/студентів. Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців. Способи контролю факторів активації педагогом для зниження тривожності учнів/студентів.

8. Розкрити сутність мотивації професійних досягнень.

Мотивація досягнення успіху. Мотивація остраху невдач. Поняття «завчена безпорадність». Процес виникнення завченої безпорадності (за Т.І. Дучимінською) та її прояви на етапах професіоналізації особистості.

9. Охарактеризувати психологічні основи профільного самовизначення старшокласників.

Психологічний зміст професійного та особистісного самовизначення. Підходи до проблеми професійного самовизначення. Типи, рівні та етапи професійного самовизначення. Теорії професійного самовизначення. Психодинамічні теорії (З.Фройд, А.Адлер, К.Хорні). Теорія батьківських установок Еллі Роу. Сценарна теорія Еріка Берна. Теорія професійного розвитку Дж. С'юпера. Теорія рис особистості Дж. Холланда. Теорія компромісу з реальністю Е. Гінзберга.

10. Розкрити особливості професійної психології особистості.

Структура професійно обумовленої особистості. Професійна спрямованість та її складові. Професійно компетентність та її основні компоненти. Професійно важливі якості та професійні здібності. Професійно значущі психофізіологічні властивості. Професійне мислення як важливий компонент операціональної сфери професійної свідомості. Психологічні аспекти змін особистості у процесі професійного становлення. Зміни життєвих і професійних планів, що відбуваються в процесі вікового і професійного розвитку. Зміна самооцінки і самосвідомості в підлітковому та юнацькому віці.

11. Обґрунтувати психологічні особливості управління навчально-виховним процесом у старшій і вищій школі.

Освіта як система, характерні для неї особливості. Філософсько-психологічні уявлення про сутність людини як основа для побудови освітнього процесу у вищій школі. Розвиваючі функції традиційної та інноваційної стратегій освіти у старшій і вищій школі: порівняльний аналіз. Необхідність і об'єктивні можливості управління системою освіти. Види педагогічного управління. Психологічний аналіз функцій педагогічного управління: планування, організації навчального процесу, контролю та оцінки. Психологічні особливості розвитку професійної рефлексії.

12. Обґрунтувати механізм психологічного впливу як фактору якісної освіти у старшій і вищій школі.

Змістовно-сміслова характеристика поняття «психологічний вплив». Терпимість в структурі психологічних впливів викладача. Маніпулювання в системі «викладач-студент» як механізм психологічного впливу.

13. Розкрити роль людини у світі професій. Обґрунтувати проблему профпридатності.

Поняття і основні напрями профорієнтації. Типи професійної орієнтації. Специфічні принципи профорієнтації. Значення профорієнтації для суспільства й особистості. Основи професіографії та класифікації професій. Поняття «професія», «спеціальність», «кваліфікація». Класифікації професій: Є.О. Клімова, класифікація Дж. Холланда, класифікація Кьюдера. Основні принципи вивчення професії. План опису професії. Структура професіограми. Методи професіографічних досліджень.

14. Пояснити значення психологічно безпечного середовища як умови збереження і розвитку психологічного здоров'я учасників освітнього процесу.

Феномен професійного і навчального стресу: зміст, структура, особливості. Наслідки професійного стресу та основні симптоми погіршення здоров'я фахівця. Особливості та причини навчального стресу учнів/студентів.

Синдром «професійного вигорання» як результат хронічного професійного стресу педагога. Основні симптоми вияву. Індивідуальна технологія профілактики та подолання синдрому «професійного вигорання» педагога. Психологічно безпечне середовище для профілактики загроз психічному здоров'ю учасників освітнього процесу.

15. Проаналізувати психологічні аспекти змін особистості у процесі професійного становлення.

Зміни життєвих і професійних планів, що відбуваються в процесі вікового і професійного розвитку. Зміна самооцінки і самосвідомості в підлітковому та юнацькому віці. Співвідношення особистісного і професійного розвитку. Основні причини зміни ставлення до обраної професії на стадії професійної підготовки.

Блок «Педагогіка старшої та вищої школи»

16. Визначити мету, завдання та основні категорії педагогіки старшої школи.

Педагогіка профільної школи як галузь педагогічної науки. Профільний ступінь середньої освіти як інституційна форма індивідуалізації навчання, яка підкріплена відповідними стандартами та організаційними особливостями.

Предмет педагогіки профільної школи як спеціально організований, цілеспрямований, творчий процес формування ціннісно-змістовних суб'єкт-суб'єктних морально-естетичних виховуючих відносин учителів та учнівської молоді. Об'єкт педагогіки профільної школи як вся життєдіяльність старшокласника, організовані і стихійні відносини, прямі і опосередковані, позитивні і негативні впливи, що виникають у процесі становлення особистості у школі, сім'ї, оточуючому середовищі та які визначають ціннісні пріоритети соціалізації та професійне самовизначення.

Категорії педагогіки профільної школи: профільне навчання, профільний ступінь загальної середньої освіти, профорієнтація, ціннісно-змістовні суб'єкт-суб'єктні відносини, розвиток особистості учня профільної школи, самовдосконалення старшокласника.

Мета профільного навчання. Забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки. Значення неперервної освіти впродовж усього життя. Виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання та мобільності в умовах реформування сучасного суспільства.

17. Розкрити сутність і структуру профільного навчання в контексті концепції Нової української школи. Назвати провідні принципи організації навчально-виховного процесу в старшій школі.

Концепція Нової української школи (2017 р.). Основні положення документу. Профільна освіта як процес індивідуального та диференційованого засвоєння знань. Навчання учнів 10-12-х класів за інтересами, компетентностями, планами щодо самореалізації. Зміни у структурі, змісті й організації освітнього процесу відповідно врахування нахилів, здібностей, можливостей учнів. Базові загальноосвітні предмети, профільні предмети, спеціальні курси та курси за вибором.

Профільна школа як інституційна форма реалізації мети профільної освіти. Визначення профілю навчання на основі урахування інтересів та можливостей учнів, перспектив здобуття подальшої освіти і професійних перспектив учнівської молоді; кадрових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів школи; соціокультурної і виробничої інфраструктури району, регіону.

Принцип як керівна ідея, основне положення, основна вимога до організації і проведення навчально-виховного процесу. Основні принципи профільного навчання: фуркації, варіативності й альтернативності, наступності та неперервності, гнучкості, діагностико-прогностичної реалізованості.

18. Обґрунтувати напрями профільного навчання в старшій школі, їх диференціація за профілями.

Профіль навчання як спосіб організації диференційованого навчання. Поглиблене і професійно зорієнтоване вивчення циклу споріднених навчальних дисциплін.

Визначення профілю навчання. Урахування інтересів та можливостей учнів. Перспективи здобуття подальшої освіти і професійних перспектив учнівської молоді. Кадрові, матеріально-технічні, інформаційні ресурси закладу загальної середньої освіти. Соціокультурна і виробнича інфраструктура району та регіону.

Напрями профільного навчання у старшій школі за професійною орієнтацією та особливостями змісту навчання: академічний і професійний. Академічний профіль: цільова орієнтація, типи профільних закладів, форма державної підсумкової атестації старшокласників. Професійний профіль: цільова орієнтація, типи профільних закладів, форма державної підсумкової атестації старшокласників.

Напрями навчання у профільній школі за освітніми галузями: суспільно-гуманітарний, філологічний, природничо-математичний, технологічний, художньо-естетичний, спортивний. Диференціація за профілями.

Інтегровані профілі, що поєднують різні галузі: гуманітарно-правовий, природничо-інформаційний, інженерно-технологічний та ін.

19. Розкрити особливості змісту освіти у старшій (профільній) школі.

Профільна спрямованість навчання як провідна ідея старшої ланки загальної середньої освіти у світовому та європейському освітніх просторах. Провідні підходи до визначення змісту освіти у профільній школі.

Профільне навчання як дійова форма практичного впровадження ідеї гуманізації шкільної освіти. Основна функція профільного навчання. Посилення демократизації освітнього процесу у профільній школі, його децентралізація, демократизація та індивідуалізація.

Освіта як це процес і результат засвоєння систематичних знань, умінь і навичок, одержаних у результаті навчання і за певний його період.

Зміст освіти у профільній школі як єдність системи знань про природу, суспільство, способи діяльності; системи загальних, інтелектуальних і практичних навичок і вмінь; досвіду творчої діяльності, досвіду емоційно-вольового ставлення до світу. Структурні елементи змісту освіти в профільній школі.

Наука і культура як джерела, що формують зміст освіти у профільній школі. Відповідність змісту освіти сучасному стану науки. Наукові вимоги щодо змісту освіти у профільній школі.

Нормативно-дидактичне забезпечення змісту освіти у профільній школі.

20. Охарактеризувати базові і профільні навчальні предмети як головні компоненти профільної освіти в старшій школі.

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти як документ, що визначає зміст навчання і вимоги до підготовки старшокласників.

Інваріантний і варіативний компоненти змісту освіти у профільній школі. Система базових навчальних предметів як складова інваріантного компонента змісту освіти в старшій (профільній) школі: українська мова та література, іноземна мова, історія України та всесвітня історія, математика, природознавство, фізична культура. Реалізація цілей і завдань загальної середньої освіти за допомогою вивчення базових навчальних дисциплін.

Профільні предмети як навчальні дисципліни, що реалізують цілі, завдання і зміст кожного конкретного профілю. Поглиблене вивчення змісту профільних навчальних дисциплін: більш повне опанування понять, законів, теорій; використання інноваційних технологій навчання; організації

дослідницької, проектної діяльності; профільної навчальної практики учнів тощо.

Прикладне спрямування вивчення профільних предметів за рахунок інтеграції знань і методів пізнання та застосування їх у різних сферах діяльності. Вибір профільних предметів. Перелік профільних навчальних дисциплін для старшої (профільної) школи, встановленого Міністерством освіти і науки України.

21. Охарактеризувати спеціальні і факультативні курси в системі профільної освіти.

Спеціальний курс у системі профільного навчання. Зміст спеціальних курсів навчального профілю як органічний складник його змісту. Вибір спеціальних курсів на рівні навчального закладу: формування певного профілю навчання.

Основні види спеціальних курсів. Завдання кожного виду. Спеціальні курси поглиблення і розширення змісту окремих розділів профільних предметів. Практико-орієнтовані спеціальні курси. Спеціальні курси знайомства з новими галузями знань, не представленими у змісті непрофільних і профільних предметів. Спеціальні курси з наукових основ сучасних виробництв і технологій. Спеціальні курси міжпредметного узагальнюючого характеру. Спеціальні курси забезпечення професійної підготовки старшокласників.

Факультативний курс у системі профільного навчання як один із механізмів реалізації принципу демократизму в освіті старшокласників. Види факультативів: факультативні курси, спрямовані на поліпшення загальноосвітньої підготовки з непрофільних предметів, передбаченої Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти; факультативні курси з галузей знань і видів діяльності, невідображених у змісті загальної середньої освіти.

22. Розкрити сутність теорії і практики виховання в старшій школі.

Модернізація процесу виховання особистості у профільній школі. Виховання як процес віддзеркалення індивідуальних рис людської взаємодії і тенденцій і закономірностей конкретно-історичних суспільних відносин. Національне як першооснова загальнолюдського. Становлення світосистемності на основі створення єдиного світового інформаційного простору.

Педагогічна синергетика як сфера сучасного педагогічного знання, яка ґрунтується на законах і закономірностях самоорганізації та саморозвитку освітньо-виховної системи. Синергетичні орієнтири національного виховання учнівської молоді в контексті феномену глобалізації освіти.

Компетентність з проблеми відродження, збереження і розвитку національних традицій виховання. Опора у вихованні на абсолютно вічні цінності. Єдність культурного, духовного та інтелектуального освітньо-виховного середовища. Єдність родинного і суспільного виховання.

Використання технологій виховання учнівської молоді на національно-культурних традиціях українського народу у виховному процесі старшої школи.

23. Обґрунтувати специфіку підготовки фахівця в закладах фахової передвищої освіти.

Інтелектуалізація фахової передвищої освіти як основа формування конкурентоспроможності майбутнього фахівця. Законодавчі документи щодо фахової передвищої освіти в Україні. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (2019 р.), Стандарти фахової передвищої освіти (2021 р.).

Мета, завдання, принципи фахової передвищої освіти. Педагогічний процес у професійній школі. Загальні закономірності педагогічного процесу у закладах фахової передвищої освіти. Функції педагогічного процесу у закладах фахової передвищої освіти.

Типи закладів фахової передвищої освіти в Україні. Фаховий коледж. Військовий коледж сержантського складу. Фаховий коледж із специфічними умовами навчання. Цілі створення в Україні закладів фахової передвищої освіти.

Мережа закладів фахової передвищої освіти в Україні. Напрями діяльності коледжів. Структурні підрозділи коледжу. Особливості державного управління закладами фахової передвищої освіти.

Професійний розвиток викладача в системі методичної роботи закладу фахової передвищої освіти.

24. Охарактеризувати навчально-виховний процес в закладах фахової передвищої освіти.

Стандартизація підготовки фахівців за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра. Стандарти фахової передвищої освіти (2021 р.). Блочно-модульний підхід до навчання у закладах фахової передвищої освіти. Базовий та варіативний компоненти у змісті фахової передвищої освіти.

Особливості методики професійно спрямованого навчання загальноосвітніх дисциплін у закладах фахової передвищої освіти. Методика підготовки та проведення інтегрованих теоретичних і практичних занять. Цифровізація у фаховій передвищій освіті. Використання сервісів інтерактивного спілкування в освітньому процесі під час дистанційного навчання. Stem-освіта як інноваційна модель модернізації підготовки сучасної молоді до життя в цифровому суспільстві.

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Проблеми формування мотивації учіння і праці у студентів закладів фахової передвищої освіти. Дидактичні проблеми організації та змісту виробничого навчання та практики студентів.

Форми організації освітньо-виховного процесу у фаховому коледжі. Дуальна форма здобуття освіти як основа професійної підготовки фахового молодшого бакалавра.

25.Розкрити сутність, завдання та структуру цілісного науково-педагогічного процесу у вищій школі.

Цілісний науково-педагогічний процес у вищій школі як складна багатокомпонентна педагогічна система, що включає в себе взаємодетерміновані процеси навчання, виховання та особистісно-професійного розвитку майбутніх фахівців.

Завдання цілісного науково-педагогічного процесу у вищій школі. Формування наукового світогляду, професійної етики та загальної культури особистості. Здобуття системних знань, умінь і практичних навичок у відповідній галузі науки та майбутній професійній діяльності. Розвиток творчих здібностей, критичного мислення, навичок наукової та дослідницької роботи. Оволодіння сучасними методиками та методами науково-дослідної діяльності. Здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень з метою отримання нових знань. Розвиток інноваційної діяльності, комерціалізація науково-технічних розробок та трансфер технологій. Міжнародна наукова співпраця та інтеграція у світовий науковий простір.

Процес навчання у вищій школі як методологічно та теоретично обґрунтована цілеспрямована структурована взаємодія викладача і студентів, опосередкована методичними системами навчальних дисциплін, здійснювана з метою розв'язання завдань вищої освіти. Процес виховання у вищій школі як спеціально організований, цілеспрямований, творчий процес формування виховуючих відносин викладачів і студентів на рівні співробітництва і співтворчості, що детермінує особистісно-професійний розвиток студента і особистісно-професійне зростання викладача.

Конструктивні принципи організації і здійснення вищої освіти. Структура цілісного науково-педагогічного процесу у вищій школі.

26. Розкрити особливості стандартизації та змісту вищої освіти в Україні.

Державний стандарт вищої освіти як документ, що містить сукупність обов'язкових вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти за кожним рівнем вищої освіти в межах конкретної спеціальності відповідно Національної рамки кваліфікацій.

Складові Державного стандарту вищої освіти: перелік кваліфікацій та їх визначення; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідним рівнем вищої освіти; перелік обов'язкових компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; вимоги професійних стандартів (за наявності).

Галузеві стандарти вищої освіти як збірники нормативних документів, що визначають вимоги до змісту, обсягів та рівнів вищої освіти в межах окремої галузі знань і розробляються відповідно до Державного стандарту вищої освіти та професійних стандартів (за наявності) з метою конкретизації вимог до змістовного наповнення навчальних планів підготовки фахівців певного напрямку/спеціальності.

Стандарти вищих навчальних закладів та їх складники: освітні програми підготовки фахівців, навчальні плани, програми навчальних дисциплін, інструкції та методичні вказівки щодо виконання курсових, дипломних робіт/проектів, критерії оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти, положення про організацію освітнього процесу, випускну атестацію, практичну підготовку.

Зміст освіти у вищій школі. Визначення змісту освіти освітньо-професійними програмами. Складові змісту освіти: нормативний та вибіркового компоненти.

27. Охарактеризувати форми організації навчання у вищій школі.

Науково-методичне забезпечення навчального процесу у вищій школі.

Традиційні та інноваційні форми навчання у вищій школі. Організація і планування навчальних занять і самостійної роботи студентів у вищій школі.

Лекція як основна форма організації теоретичного навчання у вищій школі. Показники лекторської майстерності викладача. Загально-дидактичні вимоги до лекцій у вищій школі. Види лекцій у вищій школі в залежності від курсу навчання, форм навчання, періоду вивчення навчального предмета.

Характеристика вступної, тематичної, оглядової, настановчої, підсумкової видів лекції.

Семинар як форма організації навчання у вищій школі. Цілі і завдання проведення семінарських занять. Методична концепція організації і проведення семінарських занять. Основні функції семінарських занять у навчальному процесі вищої школи. Традиційні та інноваційні види семінарських занять у вищій школі. Алгоритм підготовки викладача до семінарського заняття. Критерії оцінки якості проведення семінарського заняття.

Методика проведення практичного і лабораторного заняття. Комп'ютерний практикум.

Практична підготовка студентів вищого навчального закладу.

28. Охарактеризувати традиційні та інноваційні технології навчання у вищій школі.

Інноваційний процес як багатофункціональний складний процес зі створення, освоєння, використання та поширення нововведень. Ефективність інноваційної діяльності у вищій школі.

Упровадження інновацій як чинник єдності педагогічної теорії та освітньої практики. Фундаментальні та прикладні педагогічні дослідження. Науково-методичні розробки: сутність, характеристика. Передовий педагогічний досвід, інноваційна технологія, новаторські методичні рекомендації, інші зразки інновацій. Етапи впровадження інноватики в практику.

Традиційні та інноваційні технології навчання: сутність, характеристика, класифікація. Інноваційні технології навчання у вищій школі: інформаційно-комунікаційні, інтерактивні, технології проблемного та контекстного навчання, технології розвитку критичного мислення, технології співпраці, технології навчання на дослідницькій основі, гейміфікація навчального процесу, змішане навчання.

Дистанційна технологія навчання. Асинхронний та синхронний режим, веб-ресурси, веб-середовище, інформаційні технології навчання.

Структура дистанційного курсу: анотація курсу, загальна інформація про курс, методичні рекомендації щодо використання веб-ресурсів курсу, послідовності виконання, особливостей контролю; робоча навчальна програма курсу, підручники, початкові посібники, конспекти лекцій, консультації, методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи; семінарські та лабораторні роботи, тестові завдання, глосарій, автори дистанційного курсу.

Основні види та призначення платформ дистанційного навчання Edmodo, Blackboard, Online Test Pad, Moodle, Google Classroom, Хмарні сервіси та ін.

29. Визначити специфіку науково-дослідної роботи у вищій школі.

Науково-дослідна робота студентів як невід'ємна складова фахової підготовки в закладі вищої освіти. Головна мета і завдання організації та здійснення науково-дослідної роботи студентів. Науково-дослідна робота як навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості та наукові дослідження, що здійснюються студентами під керівництвом доцентів та професорів вишу.

Напрями науково-дослідницької роботи студентів. Науково-дослідна робота, що здійснюється поза навчальним процесом у межах студентського науково-творчого товариства. Масові форми науково-дослідної роботи студентів. Діяльність проблемних груп і наукових гуртків студентів. Наукові товариства студентів та аспірантів вищої школи.

Основні види науково-дослідної роботи студентів: виконання завдань дослідницького характеру; підготовка наукових доповідей, повідомлень і рефератів з актуальних питань; реалізація та захист курсових, дипломних та магістерських робіт з актуальної тематики; статей; методичних розробок з актуальних питань майбутньої професійної діяльності.

Курсова робота як вид самостійної навчально-наукової роботи студентів. Магістерська робота як самостійне кваліфікаційне дослідження студента. Структура, основні вимоги до оформлення, організація захисту та оцінювання магістерської роботи.

Науково-виробниче стажування магістрантів. Мета, база, організація та керівництво стажування. Зміст науково-виробничого стажування. Підведення підсумків стажування, вимоги до складання і оформлення звіту. Порядок захисту результатів науково-виробничого стажування.

30. З'ясувати особливості професійної взаємодії між викладачем і студентом у вищій школі: ціннісно-змістовні аспекти.

Особистісна фасцинація як елемент професійної компетентності тьютора. Фасцинація як «ефект новизни», спосіб взаємодії між суб'єктами інтеракції, що викликається спеціально організованим вербальним впливом і веде до зміни якості спілкування, діяльності та відносин особистості.

Перший міжособистісний контакт викладача і студента як результат взаємодії. Алгоритм першого міжособистісного контакту. Вимоги до діалогічного спілкування викладача і студентів при першому міжособистісному контакті.

Становлення відносин довіри як результат впливу фасцинації викладача. Ефективні умови функціонування особистісної фасцинації викладача.

Міжособистісне взаєморозуміння викладача і студента: сутність, чинники виникнення. Завдання якісного перебігу ситуації взаєморозуміння. Правила створення ситуації довіри. Психолого-педагогічні умови ефективності взаєморозуміння викладача і студентів.

Розвиток лідерського потенціалу особистості майбутнього вчителя. Протиріччя між потребою майбутнього вчителя в персоналізації і об'єктивною зацікавленістю даної групи як джерело розвитку і утвердження особистості студента. Ступені становлення особистості студента протягом навчання у вищій школі. Характеристика спектру лідерських якостей особистості. Динамізм особистості майбутнього вчителя.

Вплив викладача на особистість студента та його поведінку. Співпраця викладачів вищого навчального закладу з органами студентського самоврядування.

Блок «Методика фізичного виховання у старшій школі»

31. Розкрити зміст основних положень реформування системи загальної середньої освіти в Україні.

Причини загострення проблеми погіршення якості загальної середньої освіти. Подолання негативних тенденцій погіршення якості загальної середньої освіти в Україні шляхом проведення докорінної реформи загальної середньої освіти сприяти з урахуванням досвіду провідних країн Європи і світу, всіх складових системи середньої освіти.

32. Розкрити особливості реформування змісту середньої освіти в Україні.

Модернізацію змісту освіти, що вимагатиме створення принципово нових стандартів середньої освіти. Компетентнісний та особистісно орієнтований підходи до навчання, враховування вікових особливостей психофізичного розвитку дитини на кожному з рівнів освіти, орієнтування на здобуття школярами умінь і навичок, необхідних сучасній людині для успішної самореалізації в професійній діяльності, особистому житті, громадській активності, як основа стандартів середньої освіти.

33. Назвати основні напрями трансформації старшої школи на профільну у системі 12-ти річної освіти. Запровадження об'єктивного оцінювання навчальних досягнень учнів.

Автономні навчальні заклади різної спеціалізації як напрям зовнішньої профілізації. Внутрішня профілізація старших класів загальноосвітніх середніх шкіл. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень учнів. Формувальне оцінювання, яке сприяє встановленню повноцінного зворотного зв'язку між вчителями й учнями, формуванню в учнів вміння вчитися та загальної культури оцінювання вчителів.

34. Проаналізувати як зміст освіти відображається у структурі середньої освіти.

Тривалість початкової, базової та профільної освіти НУШ. Цикли у системі початкової, базової та профільної освіти та їх спрямованість.

35. Розкрити основні положення програми реформування середньої освіти на першій фазі (2017-2018) відповідно з Концепцією "Нова українська школа".

Перегляд навчальних планів і програм, запровадження компетентнісного та антидискримінаційного підходу в початковій школі. Прийняття нового Закону України «Про освіту». Розроблення і затвердження стандартів початкової освіти на компетентнісній основі тощо.

36. Розкрити основні положення програми реформування середньої освіти на другій фазі (2019-2022) відповідно з Концепцією "Нова українська школа".

Розроблення і затвердження стандартів базової середньої освіти на компетентнісній основі. Формування мережі опорних шкіл базового рівня. Створення мережі установ незалежної сертифікації вчителів. Створення регіональних органів забезпечення якості освіти тощо.

37. Розкрити основні положення програми реформування середньої освіти на третій фазі (2023-2029) відповідно з Концепцією "Нова українська школа".

Розроблення і затвердження стандартів профільної середньої освіти на компетентнісній основі. Формування мережі закладів III-рівня (профільної школи). Початок роботи профільної школи та перший випуск за новими освітніми стандартами на компетентнісній основі. (передбачено проектом Закону України «Про освіту»). –

38. Розкрити зміст законодавчого та програмно-нормативного забезпечення процесу фізичного виховання учнів старшого шкільного віку.

Конституція України про право на заняття фізичним удосконаленням, життя і здоров'я громадян. ЗУ «Про фізичну культуру і спорт» про загальні правові, соціальні, економічні і організаційні основи фізичної культури і спорту в Україні. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація». Програма Президента «Здорова Україна». Порядок проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України. Програми з фізичної культури тощо.

39. Проаналізувати зміст навчальної програми «Фізична культура» учнів 10-11 класи (рівень стандарту) та розкрити особливості формування основних компетентностей (на прикладі декількох).

Пояснювальна записка. Структура навчального процесу з фізичної культури. Інваріативна і варіативна складова програми.

Ключові компетентності (Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Спілкування іноземними мовами. Математична компетентність. Основні компетентності у природничих науках і технологіях. Інформаційно-цифрова компетентність. Уміння вчитися впродовж життя. Ініціативність і підприємливість. Соціальна та громадянська компетентності. Обізнаність та самовираження у сфері культури. Екологічна грамотність і здорове життя) та реалізація їх змісту через уміння, ставлення та навчальні ресурси фізичної культури.

40. Розкрити зміст та структуру навчальної програми з фізичної культури для учнів 10-11 класів (спортивний профіль).

Основна мета і завдання предмета «Фізична культура» (профільний рівень). Ключові компетентності. Зміст предмета фізична культура. Розділи програми. Умови виконання оцінювання стану фізичної підготовленості учнів. Основи знань з фізкультурно-спортивної діяльності. Способи (види) фізкультурної діяльності. Головні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за програмою профільного рівня.

41. Розкрити вікові особливості фізичного розвитку старшокласників та їх урахування в організації фізичного виховання.

Показники силових, витривалісних і координаційних здібностей старшокласників. Розвиток кістково-м'язового апарату та зміни хімічного складу м'язів. Урахування змін у розвитку серцево-судинної та дихальної систем. Розвиток ЦНС та зміни у сприйнятті навчальної інформації. Увага, пам'ять, мислення старшокласників.

42. Визначити та розкрити особливості реалізації змістовних ліній в організації фізичної культури учнів 10-11 класів за програмою рівня стандарту.

Змістовні лінії як засіб інтеграції ключових і загально-предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів, що допомагають формувати в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Реалізація змістовних ліній «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», та «Підприємливість та фінансова грамотність» у фізичному вихованні старшокласників.

43. Визначити та розкрити особливості реалізації змістовних ліній в організації фізичної культури учнів 10-11 класів за програмою профільного рівня.

Змістовні лінії як засіб інтеграції ключових і загально-предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів, що допомагають формувати в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Реалізація змістовних ліній «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», та «Підприємливість та фінансова грамотність» у фізичному вихованні старшокласників.

44. Особливості реалізації програм з фізичної культури у старшій школі

Нормативно-правове та організаційне забезпечення освітньої діяльності учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (Закони. Стандарт. Постанови. Інструкції. Рекомендації, Листи МОН). Структура навчальної програми «Фізична культура» (рівень стандарту), «Фізична культура» (профільний рівень). Критерії відбору варіативних модулів програми. Розподіл учнів на медичні групи та документ що регламентує його.

45. Розкрити зміст організація освітнього процесу з фізичної культури у старшій школі на етапі його планування.

Планування у системі фізичного виховання (перспективне, поточне, оперативне) та його функції. Основні документи планування (навчальна програма, річний графік навчального процесу, робочий (календарний) план, конспект уроку). Відмінності змісту фізичної культури, що впливають на особливості планування освітнього процесу (цільова спрямованість педагогічного процесу; всебічність планування завдань педагогічного процесу; облік закономірностей фізичного виховання; конкретність планування; перспективність; варіативність).

46. Назвати та розкрити форми організації освітнього процесу з фізичної культури.

Вимоги до сучасного уроку фізичної культури. Вимоги до вчителя фізичної культури в контексті підготовки до проведення уроку. Організаційні, дидактичні, педагогічні, психологічні, естетичні, етичні та санітарно-гігієнічні вимоги до уроку фізичної культури.

47. Розкрити особливості оцінювання навчальних досягнень на уроках фізичної культури.

Види діяльності учнів, які оцінюються на уроках фізичної культури. Документ, що регламентує критерії оцінювання навчальних досягнень з

фізичної культури. Вимоги до оцінювання навчальних нормативів з фізичної підготовленості. Головні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

48. Проаналізувати сучасний стан фізкультурно-спортивної роботи у ЗССО.

Стан здоров'я і фізичний розвиток старшокласників. Дидактичні компоненти реалізації фізичного виховання учнівської молоді (обов'язкові та позаурочні). Ключові характеристики позакласної (позаурочної) роботи. Мета, завдання та значення фізкультурно-спортивних заходів. Принципи організації позаурочної фізкультурно-спортивної роботи (добровільність, ініціативи та самодіяльності, урахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців, послідовності, взаємодії різних видів і форм позакласної роботи).

49. Визначити та розкрити напрями та форми позаурочної фізкультурно-спортивної роботи.

Основні напрями позакласної роботи з фізичного виховання (фізкультурно-оздоровчий напрям, спортивно-масовий напрям, рекреаційно-відновлювальний). *Форми фізкультурно-оздоровчого напрямку* (фізкультурно-оздоровчі заходи у режимі навчального дня (гімнастика перед заняттями, рухливі перерви, години здоров'я, рухливі ігри на місцевості, самостійні заняття фізичними вправами); *спортивно-масового напрямку* (заходи естетично-оздоровчого характеру (фізкультурно-художні вечори, спортивно-художні свята, «малі» олімпіади та ін.; форми активного відпочинку на свіжому повітрі, які характеризуються проведенням різних рекреаційних ігор і спортивними змаганнями (туристичні походи, орієнтування на місцевості); спортивні секції з видів спорту та змагання з різних спортивних ігор (баскетбол, волейбол, футбол); спортивно-оздоровчі секції за інтересами; масові заходи, які мають загальний урочистий початок та певні правила); *рекреаційно-відновлювального напрямку* (засоби фізичного виховання, спрямований на задоволенні учнів в активному відпочинку, відновленні сил, покращання фізичної працездатності)

Методи організації позакласної роботи з фізичного виховання (методи формування свідомості особистості (освічення, навіювання, переконання, прикладу); методи формування досвіду поведінки (привчання, вправи, доручення, виховні ситуації, змагання тощо); методи стимулювання і корекції поведінки (заохочення, покарання); методи самовиховання (самоспостереження, самоаналіз, самоконтроль).

50. Розкрити зміст організаційно-методичних особливостей позаурочної фізкультурно-спортивної роботи з учнями старшої школи.

Принципи побудови позакласна робота з фізичного виховання (добровільності, послідовності, неперервності процесу виховання, поєднання самодіяльності учнів з педагогічним керівництвом, урахування вікових та

індивідуальних особливостей вихованців, взаємодії різних видів і форм позакласної роботи, єдності навчально-виховного й оздоровчого процесу). Керівництво позакласною роботою з фізичного виховання. Функції адміністрації школи, педагога-організатора, учителя фізичної культури, класного керівника, колектива фізичної культури. Методика проведення позакласних фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів (мета, завдання, план дій, участь представників школи в організації заходів, показові виступи, участь глядачів, сценарій заходів, оформлення місць проведення тощо).

51. Визначити та розкрити стратегію розвитку фізичного виховання та спорту серед здобувачів фахової передвищої освіти.

Особливості підготовки фахівців фахової перед вищої освіти. Типи закладів фахової перед вищої освіти. Організація освітнього процесу з фізичної культури та масового спорту (фізичного виховання) у закладах фахової передвищої освіти (нормативна база, державний стандарт, календарний план спортивних заходів освітньої установи). Завдання фізичного виховання та масового спорту у ЗФПО. Принципах на яких ґрунтуються освітній процес з фізичного виховання та масовий спорт в ЗФПО (загально-педагогічні; загально-методичні).

52. Характеризувати форми організації освітнього процесу з фізичного виховання (фізичної культури) у ЗФПО.

Навчальні заняття (лекція (теоретичне заняття); практичне, індивідуальне заняття; консультація); самостійна робота (методичне, організацій і матеріально-технічне забезпечення); контрольні заходи. Організація занять у спеціальних медичних групах, звільнених від фізичних навантажень. Зміст діяльності циклової комісії з фізичного виховання та захисту України (освітня, методична, науково-методична, науково-дослідна, спортивна). Планування навчальних занять з фізичного виховання та спортивних заходів. Контрольні заходи з фізичної культури та фізичного виховання (Положення про організацію освітнього процесу у ЗФПО, поточний та підсумковий контроль) . Оцінювання досягнень з фізичного виховання (фізичної культури) (теоретична підготовка; методична підготовка; фізична підготовка). Диференційовані заліки з фізичного виховання (фізичної культури).

53. Назвати основні підходи до організації уроків фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи.

Звільнення учнів від занять фізичними вправами на уроках фізичною культурою. Спільні заняття учнів спеціальної, підготовчої та основної медичної групи під керівництвом одного вчителя. Спільні заняття учнів спеціальної та підготовчої медичної групи під керівництвом одного вчителя. Заняття учнів

спеціальної медичної групи, що проводяться окремою підгрупою, за розкладом уроків основної медичної групи. Заняття учнів СМГ на уроках фізичної культури, що проводяться в позаурочний час. Об'єктивні і суб'єктивні чинників, що перешкоджають ефективно організувати уроки фізичної культури з учнями СМГ.

54.Визначити методичні особливості організації занять фізичними вправами з учнями спеціальної медичної групи.

Комплектування груп учнів для занять фізичною культурою. Медична характеристика та допустиме навантаження для учнів основного, підготовчого та спеціального відділень. Поділ учнів СМГ на підгрупи залежно від характеру і тяжкості захворювання. Особливості формування підгруп «А», «Б», «В» СМГ. Завдання фізичного виховання учнів СМГ. Основний та підготовчий періоди занять з учнями СМГ (тривалість, завдання, зміст)

55.Охарактеризувати особливості змісту уроку фізичної культури учнів спеціальної медичної групи.

Структура уроку фізичної культури учнів СМГ. Частина уроку (вступна, підготовча, основна і заключна), тривалість, мета та зміст навчального матеріалу. Співвідношення загально розвиваючих і дихальних вправ в уроці фізичної культури. Показники ЧСС на уроці фізичної культури учнів СМГ.

56. Охарактеризувати рекомендації і протипоказання щодо застосування фізичних вправ на уроках фізичної культури старшокласників спеціальної медичної групи при різних захворюваннях (за вибором)).

Показання та протипоказання щодо використання фізичних вправ учням із захворюваннями підгрупи «А» (на прикладі захворювання серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату, органів дихання, нервової системи, органів зору тощо. Контроль рівня фізичної підготовленості за допомогою тестів.

57. Розкрити основні ознаки особистості вчителя фізичної культури. Етапи та зміст підготовки вчителя до уроку фізичної культури.

Учитель як суб'єкт процесу фізичного виховання. Педагогічна майстерність вчителя фізичної культури. Загально-педагогічні, спеціальні (у тому числі і рухові) здібності учителя фізичної культури.

Зміст попередньої та безпосередньої підготовки вчителя до уроків фізичної культури. Особистісно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу. Особистісний компонент. Діяльнісний компонент.

58.Розкрити зміст орієнтаційної, розвиваючої, мобілізуючої та інформаційної педагогічної педагогічної функції вчителя фізичної культури.

Педагогічні функції вчителя фізичної культури як упорядкована

сукупність різноманітних дій. Групування педагогічних функцій та їх ознаки.

Зміст педагогічних функцій першої групи (орієнтаційна, розвиваюча, мобілізуюча, інформаційна).

59. Охарактеризувати педагогічні уміння та педагогічну техніку учителя фізичної культури.

Педагогічні уміння як сукупність різноманітних дій які виявляють індивідуальні особливості вчителя фізичної культури і свідчать про його предметно-професійну компетентність. Групування педагогічних умінь. Зміст груп педагогічних дій.

Педагогічна техніка як сукупність спеціальних прийомів викладання, які сприяють підвищенню рівня засвоєння учнями навчального матеріалу. Зміст основних компонентів педагогічної техніки вчителя фізичної культури (культура зовнішнього вигляду, культура педагогічного спілкування, психічна саморегуляція, культура мовлення).

Блок «Методика викладання фізичного виховання у вищій школі»

60. Визначити та охарактеризувати нормативно-правове забезпечення освітнього процесу з фізичного виховання, спортивно-масової та оздоровчої роботи студентів ЗВО.

Законодавство України, що забезпечує регулювання фізичною культурою і спортом у ЗВО. Національна доктрина розвитку освіти та національна програма «Освіта». Укази Президента України: «Про пріоритети розвитку фізичної культури та спорту в Україні», «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація». Державні програми розвитку фізичної культури та Концепція розвитку щоденного спорту в ЗО.

61. Проаналізувати стан організації фізичного виховання у ЗВО України на сучасному етапі.

Тенденції розвитку фізичного виховання у системі вищої освіти в Україні (автономія вищої освіти і планування навчальної дисципліни «Фізичне виховання», обов'язковість навчальної дисципліни та негативні тенденції керівництва деяких ЗВО щодо створення/нестворення умов для належної рухової активності студентської молоді тощо.

62. Розкрити зміст стратегічного розвитку фізичного виховання та студентського спорту в Україні.

Мета фізичного виховання і студентського спорту. Пріоритетні напрями реалізації Стратегії фізичного виховання та студентського спорту в Україні. Основні завдання у напрямі фізичного виховання; спорту; інформаційній політиці щодо створення нової моделі мотивації до рухової активності та здорового способу життя; організаційно-структурному, матеріально-

технічному, фінансовому, науково-методичному, медичному, нормативно-правовому забезпеченні реалізації Стратегії.

63. Розкрити зміст та напрями реалізації теоретичного, наукового та методичного забезпечення фізичного виховання студентів.

Теоретичні основи фізичного виховання (фізичне виховання як компонент гуманітарної політики, система фізичного виховання, стратегічні цілі фізичного виховання студентської молоді, реалізація фізичного виховання через фізкультурну освіту, фізичну підготовку, спортивне тренування, самостійні заняття та участь у масових фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходах.

Наукове забезпечення як базовим елементом її удосконалення та підвищення професійної підготовленості фахівців. Система фундаментальних, теоретичних та прикладних досліджень у фізичному вихованні.

Методичне забезпечення (дидактичне та довідниково-інформаційне забезпечення фізкультурної освіти, фізичного виховання і спортивного тренування, напрями підвищення ефективності методичного забезпечення процесу фізичного виховання і спортивного тренування).

64. Визначити та охарактеризувати мету, завдання і форми фізкультурної діяльності здобувачів вищої освіти.

Фізична культура студентів нерозривна складова частина вищої гуманітарної освіти, яка виступає якісною і результативною мірою комплексного впливу різних форм, засобів і методів на особу в процесі формування його професійної компетенції. Завдання фізичного виховання здобувачів вищої освіти. Моделі фізичного виховання ЗВО (секційна, професійно орієнтована, традиційна, індивідуальна). Форми заохочення (стимулювання) здобувачів ЗВО до активних занять руховою активністю (рейтинг, стимул, змагання, сертифікати та кваліфікація, медійна підтримка) та їх вплив на формування компетентностей (здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, формування здоров'я людини). Форми організації фізкультурних занять: академічні заняття (лекції, практичні), самостійні заняття, заняття у поза навчальний час., студентський спорт.

65. Розкрити зміст управління навчально-виховним процесом фізичного виховання та розвитком масового спорту у ЗВО.

Загальне і безпосереднє керівництво роботою з організації фізичної культури у ЗВО. Завдання фізичного виховання та масового спорту у ЗВО. Засади на яких ґрунтується навчально-виховний процес з фізичного виховання та масовий спорт. Функції керівників організації фізичного виховання і масового спорту у ЗВО (ректор, циклова (предметна) комісія, кафедра фізичного виховання).

66. Розкрити зміст діяльності кафедри фізичного виховання (предметної комісії).

Напрями діяльності кафедри фізичного виховання. Зміст навчально-виховної діяльності. Зміст методичної діяльності. Зміст науково-методичної діяльності. Зміст науково-дослідної діяльності. Зміст спортивної діяльності. Перелік основної документації кафедри фізичного виховання. Права і обов'язки науково-педагогічних працівників кафедри фізичного виховання. Мета і завдання спортивного клубу ЗВО.

67. Охарактеризувати особливості організації практичних, семінарських занять, консультацій з фізичного виховання у ЗВО.

Розподіляють студентів у навчальні секції кафедри фізичного виховання (предметної комісії) (фізичного виховання, фізичної реабілітації, спортивного виховання). Зарахування студентів у навчальну групу з фізичного виховання та особливості організації навчальних занять. Зарахування студентів у навчальну групу з фізичної реабілітації та особливості організації навчальних занять. Зарахування студентів у навчальну секцію спортивного виховання та особливості організації навчальних занять.

68. Розкрити особливості планування навчальних занять з фізичного виховання, спортивних заходів та проведення контрольних заходів з фізичного виховання у ЗВО.

Положення про організацію фізичного виховання та масового спорту. Навчальна (робоча) програма з фізичного виховання. Розклад навчальних занять та спортивних секцій.

Контрольні заходи з фізичного виховання (поточний та підсумковий контроль).

69. Розкрити основні підходи до організації особистісно орієнтованого фізичного виховання та секційної моделі фізичного виховання у ЗВО.

Особистісно-орієнтоване фізичне виховання студентів як напрям формування особистісна значущих мотивів, знань та вмінь, досвіду самостійного та безперервного використання засобів фізичної культури і оздоровлення. Урахування здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій і суб'єктного досвіду в особистісно орієнтованому підході до фізичного виховання.

Секційна модель навчання з фізичного виховання як модель інноваційного навчання. Секційно-урочна та секційно-позаурочна модель організації навчального процесу з фізичного виховання.

70. Проаналізувати особливості формування потреби в руховій діяльності та системи мотивів до рухової діяльності студентської молоді.

Потреба як передумова діяльності. Класифікація потреб. Мотивація як спонукальний акт до діяльності. Мотивацію як чинник (механізм), що детермінує поведінку людини. Потреба до рухової діяльності як вид соціальної потреби людини. *Інтерес* як провідний компонент навчальної мотивації. Самостійність та ініціативність студентів як умова формування інтересу до навчальної діяльності.

71. Назвати та охарактеризувати рівні оволодіння особистісно-орієнтовним фізичним вихованням та фізкультурної освіченості.

Фізкультурна освіченість студентської молоді. Структура фізкультурно-спортивної компетентності (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, оціночно-рефлексивний компоненти). Рівні сформованості обізнаності про особливості використання рухової активності для формування власного здоров'я (низький, достатній, середній, високий) та їх ознаки. Рівні сформованості особистісно орієнтованого компоненту та їх ознаки (низький, достатній, середній, високий).

72.Класифікувати вправи як засоби фізичного виховання у СМГ.

Класифікація вправ, що ґрунтується на оздоровчому та розвивальному (стимулюючому) ефекті (загальнооздоровчі вправи, специфічно-оздоровчі (лікувальні), загально-розвивальні (стимулюючі), спеціально-розвивальні) вправи.

73.Розкрити особливості методики і організації заняття з фізичного виховання у студентів спеціальної медичної групи.

Вимоги до занять фізичним вихованням (коригувальні та організуючі вправи, структурування заняття, чергування навантаження та пауз відпочинку, контроль самопочуття тощо). Щільність заняття, інтенсивність навантаження.

74.Розкрити особливості методики занять з фізичного виховання студентів з різними захворюваннями (за вибором).

Особливості методики занять з фізичного виховання студентів з серцево-судинними захворюваннями. Особливості методики фізичного виховання студентів з серцево-судинними захворюваннями в основному періоді. Особливості методики занять з фізичного виховання студентів з захворюваннями дихальної системи. Особливості методики занять з фізичного виховання студентів з захворюваннями органів травлення. Особливості методики занять з фізичного виховання студентів з неврозами. Особливості методики занять з фізичного виховання студентів з порушеннями зору. Особливості методики занять з фізичного виховання студентів з порушеннями постави.

75.Розкрити зміст Європейського вектору модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті Польщі.

Інноваційна модель фізичного виховання. Зміст та переваги Університетської системи управління навчальним процесом. Моделі програм із фізичного виховання (базова; навчальна; варіативна; практична; результативна). Принципів побудови навчальної програми. Основні критерії оцінювання з предмета «Фізичне виховання».

Блок «Психофізіологія професійної діяльності»

76. Охарактеризувати центрально-нервову регуляцію трудової діяльності.

Праця як форма життєдіяльності людини. Організм і зовнішнє середовище. Внутрішнє середовище організму. Функції організму. Основні принципи діяльності нервової системи.

77. Пояснити адаптацію і гомеостазу, як виробниче середовище.

Поняття адаптації. Психічна адаптація. Пристосувальна функція організму людини. Гомеостаз організму та його можливі зміни. Шляхи регуляції внутрішнього середовища організму (нервова та гуморальна). Фізіологічні можливості організму викликані адаптацією.

78. Пояснити функціональну асиметрію півкуль головного мозку.

Діяльність лівої півкулі (мовний центр, мислення, формування понять). Діяльність правої півкулі (центр керування, образне мислення, просторове уявлення)). Центри проекційної зони. Узгоджена діяльність лівої і правої півкуль.

79. Охарактеризувати біологічні потреби і мотивації як внутрішні детермінанти поведінки.

Поняття мотивації. Мотив та стимул - дія свідомості людини. Мотиваційна сфера особистості. Мотиваційні стратегії діяльності. Етапи формування мотивів (спонукання, сприйняття мотиву, реалізація мотиву). Фрустрація. Мотив досягнення успіхів. Мотив уникнення невдач. Самооцінка.

80. Розкрити психофізіологічну суть і критерії монотонності праці. Основні заходи по запобіганню монотонності.

Поняття монотонності праці. Пояснити причини виникнення монотонної роботи. Види монотонності. Психофізіологічна характеристика монотонності. Розкрити її наслідки. Психічні стани працівника при виконанні монотонної роботи. Монотоностійкість та її показники. Заходи для запобігання виникнення монотонності.

81. Обґрунтувати суть і завдання професійної орієнтації.

Об'єктивний характер, мета і завдання профорієнтації в сучасних умовах. Поняття профорієнтації. Основні завдання профорієнтації. Пояснити необхідність профорієнтації. Проблематика професійної переорієнтації. Компоненти профорієнтації та їх сутність.

82. Розкрити суть професійного відбору і адаптації.

Завдання професійного відбору. Психофізіологічні аспекти адаптації людини. Суть і методи адаптації. Етапи професійного відбору. Типи і види професійного відбору. Фактори, що визначають вимоги до працівника, та їх оцінка. Професійна придатність (абсолютна і відносна професійна придатність). Психологічна професійна непридатність.

83. Охарактеризувати психологічний профіль особистості.

Характеристика властивостей особистості (фізичні, психофізіологічні). Психічні процеси. Темперамент і характер. Професійна обдарованість. Психологічний профіль професії. Поняття психодіагностики.

84. Охарактеризувати стрес та його вплив на організм людини.

Поняття стрес. Теорії стресу. Фази стресу. Порівняльна характеристика позитивної і негативної сторони стресу. Виникнення дистресу. Профілактика стресу.

85. Пояснити функції психіки у процесі трудової діяльності.

Поняття психіки людини. Характеристика свідомості та особливості її розвитку. Функції психіки у трудовій діяльності: когнітивна (пізнавальна), регулятивна, мотиваційна та комунікативна.

86. Обґрунтувати поняття емоції і почуття в процесі праці.

Дати визначення поняттям емоції та почуття. Емоційні стани та їхні функції у трудовій діяльності. Почуття. Форми переживання почуттів: емоції, настрої, афект, стрес. Емоційний стан людини. Якісні характеристики емоцій і почуттів (позитивні, негативні), (страх, гнів, радість), (силою, інтенсивністю, глибиною).

87. Розкрити зміст професіограми у процесі трудової діяльності вчителя фізичної культури.

Професіограма та її зміст. Психологічні і психофізіологічні вимоги до професіограми. Психограма. Психологічний профіль професії. Класифікації та методи вивчення професій.

88. Розкрити механізм виникнення втоми у трудовій діяльності. Засоби профілактики виникнення втоми.

Суть, причини і загальний механізм розвитку втоми. Фізична і розумова втома. Механізм розвитку втоми. Фактори виникнення втоми. Показники і стадії втоми. Суб'єктивні ознаки втоми. Об'єктивні критерії втоми. Фізіологічні показники розвитку втоми. Виникнення втоми при різних видах роботи. Ступені втоми. Прояви перевтоми. Віддалення розвитку втоми. Заходи запобігання перевтомі працівників на виробництві.

89. Розкрити психофізіологічні критерії і рівні професіоналізму.

Зміст поняття «професіоналізм і «компетентність» особистості. Структура професіоналізму. Рівні, етапи, ступені професіоналізму. Критерії професіоналізму. Модель спеціаліста.

90. Охарактеризувати функціональний і психофізіологічний стан людини.

Поняття функціонального стану. Функціональний стан – як фізіологічний стан організму. Психофізіологічний стан як ієрархічна система. Внутрішні компоненти психофізіологічного стану (біоенергетичний, фізіологічний, психічний, поведінковий, особистісний, соціально-психологічний).

12. Джерела інформації з підготовки до складання Атестаційного Екзамену

Блок «Психологія старшої та вищої школи»

1. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації / За ред.. В.Ф. Моргуна. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 168 с.
2. Дзюба Т. М. Психологія старшої та вищої школи. Курс лекцій. Полтава, 2021. 189 с.
3. Дзюба Т.М. Ознаки деструкції професійного самоставлення педагога в умовах пролонгованого стресу / Теоретичні і практичні проблеми психології. Зб. наук. праць. № 2 (49). Сєверодонецьк, 2019. С. 104-115.
4. Дзюба Т. Теоретико-методичні аспекти викладання дисципліни «Психологія старшої школи» у системі професійної підготовки магістрів на факультеті фізичного виховання та спорту. Теоретико-методичні аспекти викладання компонентів освітніх програм у системі підготовки магістрів у педагогічних закладах вищої освіти : колективна монографія / за заг. ред. О. О. Момот; Ю. В. Зайцевої; В. В. Карманенка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2023. 670 с. С. 81-119
5. Професійне самовизначення старшокласників. / Д. О. Закатнов, О. В. Мельник, О. В. Гуцан та ін. К.: «Шкільний світ», Вид. Л. Галіцина, 2006. 174 с.
6. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2018. 196 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи. Підручник. К.: Каравела, 2016. 360 с.

Блок «Педагогіка старшої та вищої школи»

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: підруч. Київ: КПІ імені Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Євсюков О.Ф. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. ХНАУ імені В.В. Докучаєва. Харків, 2021. 264 с.
3. Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти: метод. посіб. / О.В. Малихін, Н.О. Арістова, Л.В. Шелестова та ін. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 197 с.
4. Технології профільного навчання: кол. моногр. / за наук. ред. Г.О. Васьківської. Київ, 2020. 304 с.
5. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практико-зорієнтований аспект: навч.-метод. посіб. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

Блок «Методика фізичного виховання у старшій школі»

1. Грибан Г. П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів: монографія. Житомир: Вид-во Рута, 2012. 514 [1] с.
2. Довгань Н Ю. Фізичне виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи : монографія. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 328 с.
3. Дубогай О. Д.,Цьось А. В., Євтушок М. В. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи: навч. посіб. для студентів вищ.навч.закл. Луцьк: Схід.європ.нац.ун-т ім.. Лесі Українки, 2012. 276 с.
4. Іващенко В. П.,Безкопильний О. П. Теорія і методика фізичного виховання : підручник. Ч.2. Черкаси : Вид-во ЦНТЕІ, 2006. 420 с.
5. Круцевич Т. Ю., Безверхня Г. В. Рекреація у фізичному вихованні різних груп населення. Київ, 2007. 297 с.
6. Кушнірюк С.Г. Основи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів:підручник. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2013. 288 с.
7. Теорія і методика фізичного виховання:підр. для студ. вузів фіз.. вих.. і спорту: в 2-х т/ за ред.. Т. Ю. Круцевич. Т.2. К.: Олімпійська література, 2008. 391.
8. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: навч. посібник. 2-е вид., випр. Харків: «ОВС», 2008. 406 с.
9. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1, 2. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2001. 272 с.

Блок «Методика викладання фізичного виховання у вищій школі»

1. Бондаренко В. Теоретико-методичні аспекти викладання освітнього компонента «Методика фізичного виховання у старшій школі» у системі підготовки магістрів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура). Теоретико-методичні аспекти викладання компонентів освітніх програм у системі підготовки магістрів у педагогічних закладах вищої освіти: колективна монографія / за заг. ред. О.О. Момот; Ю.В. Зайцевої; В.В. Карманенка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2023. 670 с.
2. Грибан Г. П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів: монографія. Житомир: Вид-во Рута, 2012. 514 [1] с.
3. Довгань Н Ю. Фізичне виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи : [монографія]. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 328 с.
4. Дубогай О. Д., Цьось А. В., Євтушок М. В. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи: навч. посіб. для студентів вищ.навч.закл. Луцьк: Схід.європ.нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 276 с.
5. Іващенко В. П., Безкопильний О. П. Теорія і методика фізичного виховання : підручник Ч.2.Черкаси : Вид-во ЦНТЕІ, 2006. 420 с.
6. Кушнірюк С. Г. Основи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів: підручник. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2013. 288 с.
7. Круцевич Т. Ю., Безверхня Г. В. Рекреація у фізичному вихованні різних груп населення. Київ, 2007. 297 с.
8. Теорія і методика фізичного виховання / Методика фізичного виховання різних верств населення: підр. для студ. вузів фіз. вих. і спорту: в 2-х т/ за ред.. Т. Ю. Круцевич. К.: Олімпійська література, 2012. Т.2. 392.
9. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: навч. посібник. 2-е вид., випр. Харків: «ОВС», 2008. 406 с.

Блок «Психофізіологія професійної діяльності»

1. Кокурн О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2006. 184 с.
2. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Підручник. К.: КНЕУ, 2003. 367 с.
3. Кабашнюк В. О., Гаврилькевич В. К. Психофізіологія: навчальний посібник. Львів: «Новий світ-2000», 2006.

4. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник. К.: Ельга, Ніка Центр, 2009. 400 с.
5. Психофізіологічне забезпечення становлення фахівця у професіях типу «людина-людина» : монографія / за ред. О.М. Кокуна. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013.
6. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: Навч посіб. К.: МАУП, 2003. 136 с.